

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Oratio Megabysi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

OECONOMIA ORATIONIS.

I. Praecept & concisa sententia contra μοναρχίαν. cuius ratio duplex affertur, in genera. Vna utilitatem spectat, altera voluptatem.

II. Primò dissuadet à recentibus exemplū Cambysis & Smerdis, quorum contumelia, cui tandem ignota?

Potentia nimis inuidiosa. III. Anatura regni, magnum nequitia irritamentum nimia potentia. Quod non potest, vult posse, qui nimium potest. Et ferme duo regum mor-

bi, contumelia, & inuidia. Haec (inquit) ex vita mollitia, & bonorum affluentia, illa ex metu, & insatiabili ambitionis cupiditate. Hinc alia, atq; alia vitiorum pestes oriuntur.

IV. Antapodosis status popularis, in qua (inquit) nomen blandum, criminum exilium, moderatio prudens, & mansuetudo ex consiliorum omnium consociatione.

ORATIO MEGABYSI.

Ex eodem Herodoto.

Argumentum.

Sententiam dixit in eodem consilio Megabysus, placereque sibi ostendit quid superiori sententia regnum videbat abrogari; sed nequaquam sibi probari, quod rerum summam ad populum deserret, eique generi paucorum dominatum antepōnit.

DE ARISTOCRATIA.

ΤΑ ὅταν τις εἴπω τυραννίδα παύω, λελέχθω χαμοὶ ταῦτα. τὰ ἕξ τὸ πλῆθος ἀνωγε φέρει τὸ κράτος γνώμης τῆς ἀρίστης ἡμάρτυχε, ὁμίληθ γὰρ ἀσχηρὸς οὐδὲν ἔστιν ἀξιωτέωτερον, οὐδὲν ὑβριστικώτερον. καὶ τυραννὴ ὑβριν φεύγοντας ἀνδράσ, ἐς δῆμους ἀκολάστως ὑβριν πετέειμ, ἐστὶ οὐδ' αὐτὸς ἀνασχετόμ. ὁ μὲν γὰρ εἰ τι ποιεῖ, γινώσκω ποιεῖ. τῷ δ' οὐ γινώσκω ἐπὶ καὶ γὰρ ἀνγνώστοι ὅς οὐτ' ἐδιδάχθη, οὔτε οἶδε χαλὸν οὐδὲν, οὐδὲ οἰκῆσθαι, ὅθις τε ἐμπεσόντα πρήγματα ἀνευ νόθ, χειμάρρῳ ποταμῷ ἵκω. δῆμους ἢ νόθαι Πέρσησι κακῶν νοέουσι, οὔτε χραδαμ. ἡμεῖς δ' ἀνδρῶν τῆς ἀρίστης ἐπιλέξαντες ὁμίληθ, τῆτοισι περιβεβόλημ τὸ κράτος. ἐν γὰρ δὴ τῆτοισι, καὶ αὐτῶν ἐνδομέθια, ἀρίστην δ' ἀνδρῶν εἰκὸς ἀρίστα βεβλεύματα γίνεσθαι.

EA quidem quae Oranes, ad abolendum vnius dominatum, pertinentia dixit, à me quoque dicta sunt: sed quod ad summam rerum populo deferendam hortatur, in e certe ab optima aberravit sententia. Fugill enim multitudine nihil est amentius, nihil est insolentius, atqui nos, dum tyranni insolentiam fugimus, in populi petulantis insolentiam incidere, omnino intolerabile fuerit. Ille enim, si quid facit, quid faciat intelligit, at hic nulla intelligentia praeditus est. Ecqua enim praeditus esse possit, qui neque edoctus est, neque quicquam eorum, quae honesta sunt, aut sibi conuenientia, cognitum habet: Sed in negotia, quae gerenda sunt, irruens, ea sine vilo consilio protendit, torrenti similis. Quamobrem, qui Persis male consultum cupiunt, ij populare imperium experiantur. At nos praestantissimorum virorum delecto caetu, imperium illis tradamus. In eorum enim & ipsi numero erimus. Ac profecto vt praestantissimorum praestantissima consilia sint, rationi consentaneum est.

Democritia impietate.

Populi mei.

OECO-

OECONOMIA ORATIONIS.

I. Dissuadet à natura populi qui est δόμτροχῆ-
ριστάτων (δοῖ, animal morosum; intractabile,
præceptis, inops consilij, torrenti fluuijo similit. Plato.

etiam definit animal, ἐδουκον, ἀμὸν ἀποδῖ-
τον, &c. mal inuidum, crudelo, iugo, disciplina e-
solutum.

ORATIO DARIÏ.

Ex eodem, ibidem.

Argumentum.

Tertio loco sententiam dixit Darius, qua regium Imperium probat, Præfate enim
alijs granitate, stabilitate, commoditate regenda reipublica.

PRO REGNO.

ΕΜοὶ τὰ μὲν ἔτι Μεγαβίζου ἐς τὸ πλῆ-
θος ἔχοντα, δοκεῖ ὀρθῶς λέγειν. τὰ δὲ
ἐς ὀλιγαρχίαν, ὀρθῶς. τῶν γὰρ
προκείμενων, καὶ πάντων τῶν ἀριστῶν ἔον-
των δὴ καὶ τῶν ἀριστῶν, καὶ ὀλιγαρχίας, καὶ με-
νάρχης, πολλῶν δὲ προέχειν λέγω ἀνδρῶν γὰρ
ἕως τῶν ἀριστῶν οὐδὲν ἀμφὸν ἀνφανῆ. γνώμη
γὰρ τοιαύτη χρεώμεθα ὅτι ζῶσιν οἱ ἀν-
άμμητι τῶν πλείων, σιγῶν τῶν ἀνβαλε-
ματα ἐπὶ δὲ σμῆνας ἀνδρῶν οὕτω μάλιστα.
ὅτι ὀλιγαρχία. πολλοῖσι ἀρετῶν ἐπασκέυ-
σι ἐς τὸ κοινόν, ἔχθρα δὲ διαίτη φιλίαι ἐγ-
γίνεσθαι αὐτῶν γὰρ ἕκαστος βελομένη
κορυφαῖ ἐναι, γνώμησι τε κινῶν, ἐς ἔχθρα
μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπικνεύονται, ἃ ὡν εἰσὶν
ἐγγίνονται ἐκ τῆς εἰρήνης, φόνου, ἐκ τῆς φό-
βου, ἀπὸ τῆς ἐς μεναρχίαν, καὶ ἐκ τῆς δι-
δῆς ὅτι ἐπὶ τῶν ἀριστῶν. δὴ καὶ τῶν ἀρχον-
των, ἀδύνατα μὴ οὐ κακότητα ἐγγίνεσθαι.
κακότητι τῶν τοιῶν ἐγγενεμένης ἐς τὰ κοινά,
ἔχθρα μὲν οὐκ ἐγγίνονται τοῖσι, φιλία δὲ ἰσχυ-
ρα. οἱ γὰρ κακῶν τὰ κοινά, συγκρούσαν-
τες, ποιῶσιν τῶν τῶν τοιῶν γίνεται. ἐς δὲ ἀν-
προσῆς τις τῶν δὴ καὶ, τοῦς τοιῶν παύσῃ ἐκ
δὲ αὐτῶν, διαυμάζεται οὐτὸς δὲ ὡς τῶν δὴ
μῶν, διαυμάζεται δὲ ἀνὸν ἐφάνη μου.

ΑT mihi, quæ Megabizus de statu domi-
natus popularis dixit, recte dicta esse vir-
dentur. At quæ de paucorum dominatu,
non item. Si enim tres proponantur status,
quorum unusquisque suo in genere sit præ-
stantissimus, dominatus populi, paucorum do-
minatus, & vnius, hunc longè antecellere di-
co, viro enim quopiam optimo nihil vtilius
comperiri queat. Eo siquidem animo prædi-
ditus, populo ita præerit, vt in nullam re-
prehensionem incurrat, & consilia hostis mi-
nime enuntientur.

At verò in paucorum dominatu, quam in
commune singuli virtutis suæ specimen ede-
re conantur, tunc graues inimicitia concipi-
tur, dum enim quisque caput esse, & primū
suam sententiam locum obtinere cupit, in *Aristoteli*
graues inimicitias incidunt, ex quibus sedi-
tiones oriuntur, ex his autem homicidia: tan-
demque per hæc, ad vnius dominatum deue-
nitur; vnde hunc statum longè esse præstan-
tissimum apparet. Nam contra si penes popu-
lum sit imperium, fieri nullo modo potest,
quin interueniat improbitas. At quum admi-
nistratiōi reipublicæ interuenit improbitas,
non inimicitia, sed firmæ amicitia gignun-
tur. Quoniam, qui se improbè in Reipublicæ
administratiōe gerunt, alij aliorum im-
probitatem celant. Id autem tantisper fit,
dum aliquis potestatem in populum adhe-
tus, tales homines compescuerit. Quas ob
102